

Sygn. akt I CSK 257/15

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 kwietnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Frąckowiak (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marta Romańska

SSN Krzysztof Strzelczyk

Protokolant Justyna Kosińska

w sprawie z powództwa X. Y.

przeciwko Zakładowi [...]

o ochronę praw autorskich,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 29 kwietnia 2016 r.,

skargi kasacyjnej powoda

od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 27 sierpnia 2014 r.,

**oddala skargę kasacyjną i zasądza od powoda na rzecz
pozwanego kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem zwrotu
kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym przez powoda X. Y. wyrokiem z dnia 27 sierpnia 2014 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 19 września 2013 r. oraz orzekł o kosztach postępowania.

W sprawie tej ustalono, co następuje:

Powód X. Y. od 1996 r. prowadzi w imieniu i na rzecz pozwanego Zakładu działalność w zakresie pośrednictwa ubezpieczeniowego, jako agent ubezpieczeniowy. Z okazji 200-lecia Zakładu Komitet Organizacyjny tych Obchodów podjął decyzję o dołączeniu do programu obchodów specjalnej oferty dla klientów w postaci nowego produktu ubezpieczeniowego. W związku z tym dyrektorzy inspektoratów poproszeni zostali o nadsyłanie propozycji nowego produktu ubezpieczeniowego do dnia 25 listopada 2002 r. Za najciekawszy projekt przewidziana została specjalna nagroda dla pomysłodawcy.

W konkursie tym udział wziął X.Y., który przekazał w ustalonym terminie opracowany przez siebie i nagrany na płycie CD projekt ogólnych warunków ubezpieczenia rowerzystów pod nazwą „D.”, przy czym zastrzegł, że do projektu tego przysługują mu prawa autorskie. Wykonany przez X.Y. projekt zawierał ogólne warunki kompleksowego ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków i odpowiedzialności cywilnej rowerzysty. Miał on formę nieskończoną, albowiem obok gotowych klauzul wzorca zamieszczone zostały również szkicowe jedynie propozycje.

X.Y. przedstawiając Zakładowi, z którym wiązała go umowa agencyjna, koncepcję nowego produktu jubileuszowego na 200 - lecie działalności Zakładu [...] godził się z tym, że Zakład wdroży jego pomysł - ubezpieczenia rowerzysty i wykorzysta przygotowane przez niego ogólne warunki ubezpieczenia „D.” po ich ewentualnym opracowaniu i uzupełnieniu.

W związku z inicjatywą Komitetu Obchodów 200-lecia Zakładu nadesłano ogółem kilkanaście propozycji produktów ubezpieczeniowych. W większości były to

jedynie kilkudzaniowe pomysły, jak np. pomysł ubezpieczenia od napisów graffiti, czy nowe ubezpieczenie dziennego świadczenia szpitalnego, a także ubezpieczenia „B.”. Wśród nadesłanych pomysłów pojawił się również pomysł ubezpieczenia OC posiadaczy rowerów za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów. Przy czym projekt X.Y. stanowił większą, bardziej szczegółowo opracowaną całość.

Uchwałą z dnia 11 marca 2003 r. Zarząd Zakładu zatwierdził ogólne warunki kompleksowego ubezpieczenia rowerzysty „R.”. Ubezpieczenie to zostało wprowadzone na rynek od dnia 1 maja 2003 r. Ogólne warunki kompleksowego ubezpieczenia rowerzysty „R.” przygotowane przez Zakład były podobne do przygotowanego przez X.Y. projektu ogólnych warunków ubezpieczenia rowerzysty „D.” jednakże nie były takie same. Zakład tworząc ogólne warunki kompleksowego ubezpieczenia rowerzysty „R.” wzorował się na projekcie przygotowanym przez X.Y. i przejął z tego projektu pomysł utworzenia nowego - jubileuszowego produktu, lecz nie dokonał mechanicznego, językowego, czy też systemowego skopiowania ogólnych warunków ubezpieczenia przygotowanych przez X.Y. do ogólnych warunków ubezpieczenia przygotowanych przez pracowników Zakładu. Ponadto pozwany zamieścił w ogólnych warunkach kompleksowego ubezpieczenia rowerzysty „R.” postanowienia dotyczące ubezpieczenia „casco” roweru, czego nie było w projekcie przedstawionym przez X.Y.. W konsekwencji przyjęcia takiej metody tworzenia ogólnych warunków kompleksowego ubezpieczenia rowerzysty „R.” ogólne warunki ubezpieczenia nie pokrywały się w żadnym zakresie z projektem ogólnych warunków ubezpieczenia rowerzysty „D.”

Pozwany przyznał powodowi nagrodę pieniężną w kwocie 5 000 zł „za opracowanie nowego, jubileuszowego produktu „R.” Tym samym Zakład docenił pracę włożoną w projekt przez powoda.

W okresie od maja 2003 r. do czerwca 2010 r. pozwany ze sprzedaży produktu w postaci ubezpieczenia „R.” osiągnął dochód w wysokości 196 168,24 zł. Na dochód ten składała się kwota 191 060, 44 zł, którą pozwany osiągnął na skutek przyjęcia w ubezpieczeniu „R.” własnej koncepcji ubezpieczyciela ubezpieczenia „casco roweru” oraz kwota 5 107,80 zł, którą osiągnięto w związku z realizacją

produktów OC, NW, Bagaż, Casco, zaproponowanych także w opracowaniu powoda.

X.Y. w pozwie wniesionym w dniu 29 listopada 2004 r. skierowanym przeciwko Zakładowi [...] wystąpił o zadośćuczynienie za doznaną krzywdę wskutek zawinionego naruszenie przez pozwanego osobistych praw autorskich powoda, odszkodowanie za naruszenia majątkowych praw autorskich powoda, oraz o zasądzenia wynagrodzenia, a także o zobowiązanie pozwanego do zamieszczenia w magazynie „[...]” publicznego oświadczenia o okolicznościach powstania produktu ubezpieczeniowego „R.”, w szczególności podania nazwiska powoda, jako autora projektu powyższego ubezpieczenia.

Po ostatecznym sprecyzowaniu powództwa powód wniósł o zasądzenie od pozwanego kwoty 435 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu, w tym kwoty 55 000 zł z tytułu zadośćuczynienia, kwoty 200 000 zł tytułem odszkodowania oraz kwoty 180 000 zł z tytułu należnego mu wynagrodzenia Ponadto, wniósł o nakazanie pozwanemu złożenia oświadczenia zawierającego przyznanie naruszenia praw autorskich powoda - o treści określonej w jego piśmie procesowym z dnia 12 września 2007 r. i opublikowania go w magazynie „[...]”.

Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 4 października 2007 r. oddalił powództwo X.Y. i orzekł w przedmiocie kosztów procesu. Na skutek apelacji powoda Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 4 listopada 2008 r., uchylił wyrok Sądu Okręgowego i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania.

Uzasadniając swoje rozstrzygnięcie Sąd Apelacyjny wskazał, że w zasadniczo prawidłowo dokonanym opisie stanu faktycznego, Sąd Okręgowy wadliwie ustalił, że stworzony przez powoda projekt produktu ubezpieczeniowego pod nazwą „D.” nie miał cech utworu w rozumieniu prawa autorskiego oraz że stworzony i wdrożony przez pozwanego produkt pod nazwą „R.” nie korzystał z projektu powoda.

Projekt powoda stanowił ogólne warunki kompleksowego ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków i odpowiedzialności cywilnej rowerzysty, przy czym miał on formę nieskończoną, bowiem obok gotowych klauzul wzorca

zamieszczone zostały jedynie szkicowe propozycje i jako taki, z punktu widzenia formalnych wymogów prawa autorskiego, miał dostateczną postać dzieła, chociaż niedokończoną. Nie był, więc tylko pomysłem, czy ideą. Nie był też wyrazem idei, procedur, metod, zasad, koncepcji lub odkryć, o których mowa w art. 1 ust. 2¹ ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (jedn. tekst Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631 ze zm. dalej powoływana, jako pr. aut.). Sąd drugiej instancji uznał, że pozwany stworzył produkt ubezpieczeniowy na bazie zcalonych postaci wzorca (projektu) powoda „D.”, korzystając z istotnych cech tego projektu, wyznaczających ramy zapisów.

Tym samym pozwany wykorzystał utwór powoda, w postaci mu przekazanej, tworząc na jego bazie (niedokończonej) własny produkt ubezpieczeniowy. Jednocześnie Sąd Apelacyjny stwierdził, że niewątpliwie powód korzysta z przyznanych mu przez ustawę praw majątkowych, jako twórca (art. 17 i n. pr. aut.). Udzielając Sądowi Okręgowemu wytycznych, co do dalszego prowadzenia sprawy Sąd Apelacyjny wskazał, że ponownie rozpoznając sprawę i badając prawo powoda do określonych żądań pieniężnych przede wszystkim właściwej ocenie należy poddać, w jakim celu powód przekazał swój projekt produktu jubileuszowego pozwanemu i czy godził się na jego wykorzystanie (wdrozenie), po ewentualnym opracowaniu i uzupełnieniu. Zdaniem sądu odwoławczego, przesądzi to kwestię prawa do odszkodowania (zadośćuczynienia pieniężnego) oraz prawa do kompensaty niematerialnej (żądania zamieszczenia oświadczenia w magazynie „[...]”). Ponadto Sąd Apelacyjny zaznaczył, że rzeczowej ocenie należy poddać też żądanie prawa do wynagrodzenia, w kontekście rzeczywistych korzyści ubezpieczyciela oraz niepełnej postaci projektu produktu ubezpieczeniowego.

Wyrokiem z dnia 19 września 2013 r., rozpoznając ponownie sprawę, Sąd Okręgowy oddalił powództwo. Rozpoznając apelację powoda od tego wyroku, Sąd Apelacyjny uznał, że nietrafny jest zarzut naruszenia art. 386 § 6 k.p.c. Podkreślił, iż sąd odwoławczy nie może wiązać sądu pierwszej instancji swoimi ustaleniami faktycznymi, jeżeli je poczynił. W wyniku związania - sąd pierwszej instancji ma jedynie obowiązek wykonać wszystkie zawarte w pisemnych motywach wskazówki, co do uzupełnienia postępowania dowodowego oraz zweryfikowania poddanych w wątpliwość ustaleń faktycznych lub ponownego rozważenia tych okoliczności, które,

według oceny sądu drugiej instancji, rzutują na końcowe rozstrzygnięcie sprawy. Wskazania mają ukierunkowywać ponowne postępowanie przed sądem pierwszej instancji, w żadnym jednak wypadku sąd drugiej instancji nie może z góry przesądzać sposobu rozwiązywania zagadnień związanych z przyszłym rozstrzygnięciem sprawy, a tym bardziej samego tego rozstrzygnięcia. Nie można też krępować sądu pierwszej instancji wynikiem oceny dowodów dokonywanej na podstawie art. 233 § 1 k.p.c. Podkreślił także, iż nawet przeprowadzenie przez sąd pierwszej instancji postępowania w szerszym zakresie, niż wynika to ze wskazań zawartych w uzasadnieniu wyroku sądu drugiej instancji, nie stanowi naruszenia przepisu art. 386 § 6 k.p.c.

Sąd II instancji wskazał, że Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 4 listopada 2008 r. stwierdził, iż stworzony przez powoda projekt ogólnych warunków ubezpieczenia „D.” stanowi-utwór w rozumieniu przepisów ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, w konsekwencji, czego twórcy przysługują roszczenia o ochronę praw autorskich. Ponadto Sąd ten ustalił również, że pozwany stworzył produkt ubezpieczeniowy na bazie zcalonej postaci wzorca (projektu) powoda „D.” - korzystając z istotnych cech tego projektu, wyznaczających ramy zapisów postanowień ogólnych warunków ubezpieczenia, choć niewątpliwie nie identycznej treści.

Natomiast Sąd przy rozpoznawaniu apelacji powoda po raz pierwszy nie wypowiedział się w przedmiocie charakteru utworu stworzonego przez pozwanego w związku z wykorzystaniem w nim elementów przejętych z utworu powoda, w szczególności nie dokonał jego kwalifikacji na podstawie przepisów prawa autorskiego. Ustalenie charakteru utworu pozwanego (samoistny czy zależny) należy do podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, gdyż jest to fakt o charakterze prawotwórczym, który podlega dowodzeniu zgodnie z regułami określonymi w prawie procesowym cywilnym (art. 227-305 k.p.c.). Mogą być, zatem na tę okoliczność powoływane środki dowodowe z katalogu określonego w tych przepisach, w tym również dowód z opinii biegłego sądowego. Z uwagi na powyższe sąd pierwszej instancji mógł prowadzić postępowanie dowodowe w zakresie dowodu z opinii Instytutu Prawa Własności Intelektualnej Uniwersytetu [...] w przedmiocie, m.in. ustalenia, jakie elementy z utworu powoda zostały

przejęte do utworu pozwanego. Dopuszczając ten dowód Sąd Okręgowy nie naruszył przepisów regulujących postępowanie dowodowe.

Sąd Apelacyjny powołując się na pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w orzeczeniu z dnia 31 grudnia 1974 r., I CR 659/74, uznał, że ochronie z prawa autorskiego podlega nie temat, lecz jego indywidualizacja. Przedmiotem ochrony jest, bowiem ustalony utwór a nie sama idea, która jest w nim zawarta. Przepis art. 1 ust. 2¹ Prawa autorskiego precyzuje, że ochroną nie są objęte: odkrycia, idee, procedury, metody i zasady działania oraz koncepcje matematyczne. Ochrona praw autora obejmuje wyłącznie "sposób wyrażenia", pozostałe elementy utworu należą - w każdym razie z punktu widzenia norm prawa autorskiego - do domeny publicznej, a zatem nie są objęte prawami wyłącznymi.

Sąd Apelacyjny wyróżnił trzy kategorie utworów: a) w pełni samoistne nieinspirowane cudzym dziełem, b) samoistnych, ale inspirowanych, c) niesamoistnych, w tym opracowań. Utwory inspirowane są dziełami, które powstały w wyniku pobudki dostarczonej przez inny utwór, co można stwierdzić, zapoznając się z utworem inspirującym. Związek z cudzym utworem może się przejawiać silniej lub słabiej, w różnych elementach utworu inspirowanego, ale musi być dostrzegalny. Uznanie, iż dany rezultat pracy korzysta z ochrony, nie oznacza, aby całością tą objęte były wszystkie jego element (składniki).

Wychodzą z takiego założenia Sąd Apelacyjny stwierdził, że cecha twórczości decydująca o powstaniu ochrony całego utworu jest również kryterium „samodzielnej ochrony” poszczególnych jego elementów i podkreślił, iż dany utwór chroniony jest wyłącznie w zakresie tego rodzaju elementów. Pozostałe składniki utworu, niewykazujące cechy twórczości, mimo że występują w chronionym utworze, same nie są przedmiotem prawa autorskiego. Inaczej ujmując: dzieła podlegają ochronie tylko w tym zakresie, w jakim są twórcze. Cecha twórczości przejawiać się może we wszystkich warstwach utworów, niezależnie od przyjętej koncepcji ich budowy; w konsekwencji możemy dopatrywać się tej cechy - w zależności od sposobu ujmowania schematu budowy dzieła - w treści i formie utworu lub w jego planie wyrażania, znaczenia, treści pozatekstowej i formie tych planów oraz relacji między nimi.

Utworem w rozumieniu art. 1 pr. aut. może być kompilacja wykorzystująca nawet dane powszechnie dostępne pod warunkiem, że ich wybór, segregacja i sposób przedstawienia ma znamiona oryginalności. W opinii Sądu Apelacyjnego zasadnie Sąd Okręgowy, podzielając wnioski opinii Instytutu Prawa Własności Intelektualnej, stwierdził, że pozwany wykorzystał utwór powoda w postaci projektu ogólnych warunków ubezpieczenia „D.” do stworzenia ogólnych warunków ubezpieczenia Zakładu „R.” jedynie w zakresie same koncepcji produktu ubezpieczeniowego, który nie był dotychczas stosowany przez pozwanego i miał się wyróżniać indywidualnymi cechami.

Natomiast brak było podstaw do przyjęcia, że w treści ogólnych warunków ubezpieczenia „R.” zostały potencjalnie wykorzystane poszczególne sformułowania zawarte w projekcie ogólnych warunków ubezpieczenia „D.”, albowiem postanowienia zawarte w tym projekcie oceniane „każde z osobna”, czyli jako oderwane od siebie zdania, stanowią przykłady klauzul o charakterze standardowym, które były stosowane w treści dokumentów, którymi już wcześniej posługiwał się Zakład . Nawet w wypadku tożsamości treściowej poszczególnych klauzul zawartych w obu dokumentach, są to klauzule wcześniej stosowane przez pozwanego. Nie można, zatem mówić o „wykorzystaniu” w tym zakresie przez pozwanego projektu ogólnych warunków ubezpieczenia „D.”.

Gdy chodzi o klauzule podobne, to miały one standardowy charakter, który co do zasady, stanowi podstawę do dopuszczalności formułowania analogicznych rozwiązań w tego typu aktach. Treść projektu ogólnych warunków ubezpieczenia „D.” różni się w niektórych elementach struktury od ogólnych warunków ubezpieczenia „R.”, a w konsekwencji nie można uznać, że także w tym zakresie doszło do wykorzystania przez pozwanego projektu powoda.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny uznał, iż w wyniku takiego wykorzystania przez pozwanego elementów utworu powoda o nietwórczym charakterze powstał utwór samoistny, jedynie inspirowany utworem powoda X.Y.. Zauważyć należy, że utwory inspirowane powstają w ramach swobodnego użytkowania cudzych dzieł. W tej sytuacji nie doszło do naruszenia przez pozwanego praw autorskich powoda, co czyni jego roszczenia bezzasadnymi. Nie

było, zatem podstaw do zastosowania przez Sąd Okręgowy art. 49 ust. 1. i 2 pr. aut., co sąd pierwszej instancji nieprawidłowo uczynił, jak również art. 78 ust. 1 pr. aut. oraz art. 79 ust. 1 pr. aut.

Powód w skardze kasacyjnej zarzucił naruszenie prawa materialnego, tj.: 1) art. 1 ust. 2¹ pr. aut. przez nieuwzględnienie charakteru utworu powoda, jako utworu użytkowego i w konsekwencji pozbawienie ochrony praw powoda oraz błędne przyjęcie, że utwór pozwanego wykorzystuje jedynie koncepcje z utworu powoda; 2) art. 16 pkt 3 pr. aut. w zw. z art. 49 ust. 2 pr. aut w zw. z art. 2 pr. aut. przez pominięcie wynikającej z tego przepisu konieczności udzielenia przez powoda zgody na dokonywanie zmian w stworzonym przez niego utworze, w sytuacji, gdy wobec objęcia sposobu wyrażenia utworu powoda ochroną prawn-autorską zgoda taka była obligatoryjna; 3) art. 2 ust. 1 i 2 pr. aut. w zw. z: art. 16 pr. aut. w zw. z art. 78 ust. 1 pr. aut. oraz art. 17 pr. aut. w zw. z art. 79 ust. 1 pr. aut. - przez nieuwzględnienie, że choć opracowanie jest odrębnym utworem to wykonywanie praw do niego nie uchybia ochronie utworu pierwotnego; 4) art. 1 ust. 1 pr. aut. oraz art. 2 ust. 1 pr. aut. - przez nieuwzględnienie odrębności utworu od jego opracowania; 5) art. 2 ust. 4 pr. aut., przez przyjęcie, że utwór pozwanego miał charakter utworu inspirowanego; 6) art. 56 k.c. w zw. z art. 2 ust. 4 pr. aut. oraz art. 46 i 49 ust. 2 pr. aut., przez przyjęcie, że sporządzenie i wysłanie opracowania zamawiającemu, jednak bez określenia warunków korzystania i udzielenia zgody na rozpowszechnianie, jest równoznaczne ze zgodą na wykorzystanie (rozpowszechnianie) utworu ze zmianami według uznania zamawiającego; 7) art. 2 pr. aut. oraz 49 ust. 1 pr. aut w zw. z art. 64 ust. 2 Konstytucji, przez pozbawienie powoda prawa do jego utworu.

II. Powód zarzucił ponadto naruszenie przepisów postępowania, które miały istotny wpływ na wynik sprawy: 1) art. 386 § 6 k.p.c. przez przyjęcie przez Sąd Apelacyjny w wyroku z dnia 27 sierpnia 2014 r. oraz przez Sąd Okręgowy w wyroku z dnia 19 września 2013 r. odmiennej oceny prawnej niż Sąd Apelacyjny w wyroku z dnia 4 listopada 2008 r. pomimo związania oceną prawną dokonaną uprzednio w tej samej sprawie. Sąd Apelacyjny opierając się na własnych ocenach prawnych, że doszło do wykorzystania¹ elementów o charakterze twórczym, z czym wiąże się konieczność uzyskania zgody ze strony pozwanego, zobowiązał Sądy, którym

sprawa została przekazana celem dalszego rozpatrywania, do ustalenia czy zgoda taka została udzielona; 2) art. 386 § 4 k.p.c. przez nierozpoznanie istoty sprawy, tj. okoliczności, że utwór Skarżącego (Powoda) został przez Pozwanego wykorzystany w postaci opracowania, a wprowadzone przez pozwanego zmiany nie mieściły się w granicach wskazanych w art. 49 ust. 2 pr.aut., jak również przez nie dokonanie analizy, jakie elementy o charakterze oryginalnym zostały przejęte do utworu Pozwanego. Ponadto, poprzez niezbadanie czy Powód udzielił zgody na eksploatację stworzonego przez siebie utworu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Podstawowe znaczenie dla oceny skargi kasacyjnej mają zarzuty naruszenia art. 1 ust.1, art. 1 ust. 2¹, art. 2 ust. 1 i 2 oraz art. 2 ust. 4 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (jedn. tekst Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz., dalej pr. aut.) Skarżący stwierdza, że zaskarżone orzeczenie narusza wspomniane przepisy, gdyż powód stworzył utwór w rozumieniu prawa autorskiego, a utwór stworzony przez pozwanego jest opracowaniem tego utworu. W związku z tym pojawiają się w skardze kasacyjnej dalsze zarzuty związane z tym, że pozwany nie uzyskał zgody na dokonanie zmian w utworze pierwotnym stworzonym przez powoda (art. 46 i 49 ust. 2 pr. aut.) i naruszył przez to osobiste i majątkowe prawa powoda, jako twórcy (art. 16 pr. aut w zw. z art. 78 ust. 1 pr. aut. oraz art. 17 pr. aut. w zw. z art. 79 ust. 1 pr. aut. art. 64 ust. 2 Konstytucji).

Należy jednak zwrócić uwagę, na dwie istotne okoliczności. Po pierwsze, w zaskarżonym orzeczeniu Sąd Apelacyjny uznał, że stworzone przez powoda ogólne warunki ubezpieczenia „D.” stanowią utwór w rozumieniu prawa autorskiego. Z tego względu obszerne wywody w skardze kasacyjnej dotyczące pojęcia utworu, w szczególności na temat znaczenia indywidualnego charakteru przejawu działalności twórczej, są w istocie polemiką ze stanowiskiem Sądu Okręgowego zawartym w jego pierwszym orzeczeniu z dnia 4 października 2007 r., w którym nie uznano projektu powoda za utwór, wskazując, że nie ma on cech indywidualności. Skoro jednak stanowiska tego nie podzielono w kolejnych orzeczeniach w tym w zaskarżonym wyroku, to rozważania te nie mają istotnego znaczenia dla oceny

zaskarżonego wyroku. Po drugie, Sąd Apelacyjny uznając projekt powoda za utwór, któremu przysługuje ochrona przewidziana w prawie autorskim, na podstawie uzupełnionego materiału dowodowego, który powstał w wykonaniu obowiązków, jakie nałożył na Sąd Okręgowy, Sąd Apelacyjny w wyroku z dnia 4 listopada 2008 r., dokonał oceny wzajemnych związków pomiędzy utworem stworzonym przez powoda, a utworem w postaci ogólnych warunków ubezpieczenia „R.”, którego twórcą jest pozwany. Sąd Apelacyjny, przychylając się do stanowiska Sądu Okręgowego wyrażonego w wyroku dnia 19 września 2013 r. stwierdził, że utwór powoda był jedynie inspiracją dla stworzenia własnego utworu przez pozwanego. Ustalenie w tym zakresie jest wyraźne; utwór pozwanego nie był opracowaniem utworu powoda, lecz utworem samodzielnym jedynie inspirowanym ideą, która zawarta była w utworze powoda, tzn. stworzeniem ogólnych warunków ubezpieczenia rowerzysty. W skardze kasacyjnej skarżący tym ustaleniom przeciwstawia tylko własną odmienną ocenę, mianowicie, że utwór powoda jest utworem użytkowym, zaś utwór pozwanego zawiera wyraźne zapożyczenia z tego utworu. Pomijając już to, że w skardze nie rozwija tego, co to znaczy, że utwór powoda ma charakter użytkowy, trzeba przede wszystkim stwierdzić, iż jest to polemika z ustaleniami Sądu II instancji, co w skardze kasacyjnej jest niedopuszczalne (art. 398 § 3 k.p.c.).

Należy podkreślić, że ustalenia te nie budzą wątpliwości, gdyż poczynione zostały na podstawie dodatkowych dowodów dopuszczonych przez Sąd Okręgowy ponownie rozpoznający sprawę. Jednym z tych dowodów jest opinia Instytutu Własności Intelktualnej, w której dokonano oceny obu utworów pod kątem poszczególnych elementów, z których się one składają oraz ich struktury. Wnioski wynikające z tej opinii wyraźnie wskazują, że nawet wtedy, gdy poszczególne postanowienia obu ogólnych warunków umów są identyczne, to jest to wynikiem posługiwania się w obu utworach klauzulami używanymi od dawna w ogólnych warunkach umów przez Zakład. Nie można w tych warunkach zarzucać pozwanemu, że posłużył się elementami zawartymi w utworze powoda, którym powód nadał własny charakter twórczy. Także struktura obu utworów wyraźnie się różniła, gdyż utwór powoda w ogóle nie zawierał ubezpieczenia rower casco. W tej sytuacji uznać, należy, że brak podstaw do uznania za zasadne naruszenia art. 1

ust. 1, art. 1 ust. 2¹, art. 2 ust. 1 i 2 oraz art. 2 ust. 4 ust. 1. Z ustaleń dokonanych przez Sąd Apelacyjny wynika, że utwór pozwanego ogólne warunki ubezpieczeń „R.” nie jest opracowaniem utworu powoda. Można jedynie stwierdzić, że utwór pozwanego powstał w wyniku inspiracji utworem powoda, gdyż został oparty na pomyśle ubezpieczenia rowerzystów, co było wspólną ideą obu utworów.

Przyjmując, że brak podstaw do stwierdzenia, że utwór pozwanego był opracowaniem utworu powoda, jako bezzasadne uznać należy zarzuty naruszenia przepisów prawa autorskiego, które dla dokonania opracowania wymagają zgody twórcy utworu pierwotnego, a także wskazanych w skardze kasacyjnej przepisów prawa autorskiego przyznających powodowi ochronę jego praw majątkowych i osobistych. Zaskarżony wyrok nie naruszył, więc art. 46 i 49 ust. 2 pr. aut., ani art. 16 pr. aut. w zw. z art. 78 ust. 1 pr. aut. oraz art. 17 pr. aut. w zw. z art. 79 ust. 1 pr. aut.). W tej sytuacji nie został również naruszony art. 64 ust. 2 Konstytucji oraz art. 2 pr. aut. i art. 49 ust. 1 pr. aut., gdyż powoda nie pozbawiono żadnego z przyznanych tymi przepisami praw.

Nie jest także zasadny zarzut naruszenia art. 386 § 6 k.p.c. Zarzut ten, został już zawarty w apelacji. Trafnie Sąd Apelacyjny wskazał, iż Sąd Okręgowy przeprowadził uzupełniające postępowania dowodowe wykonując wskazówki Sądu Apelacyjnego, zawarte w poprzednim wyroku tego Sądu. W sytuacji, gdy wyniki tego postępowania dostarczył podstawy do wyciągnięcia po części odmiennych ocen, niż te, które zawarł Sąd Apelacyjny w wyroku z dnia 4 listopada 2008 r., to nie stanowi to naruszenia art. 386 § 6 k.p.c. Sądy rozpoznające sprawę ponownie, w sytuacji, gdy zebrany przez nie materiał dowodowy pozwala na wyciągnięcie po części odmiennych ocen niż te, które zostały zawarte w wyroku z dnia 4 listopada 2008 r., mają nie tylko prawo, ale są zobowiązane, aby oceniając zebrane w sprawie dowody, orzekać zgodnie z przyznaną im zasadą swobody oceny dowodów. Odebranie im tego prawa nie znajduje uzasadnienia w art. 386 § 6 k.p.c. Przepis ten nie może być wykładany w oderwaniu od zasad regulujących rolę każdego sądu w zbieraniu i ocenie materiału dowodowego. Zabrania on tylko, aby gdy niezmieniony zostaje materiał dowodowy, dokonywać odmiennych ocen, które sformułował Sąd Apelacyjny. W rozpoznawanej sprawie zostały wypełnione wskazania, co do przeprowadzenia postępowania dowodowego i na podstawie

zebranych nowych dowodów sąd I Instancji ponownie rozpoznający sprawę i Sąd Apelacyjny, miały podstawy do sformułowania częściowo odmiennych ocen niż te, które zawarte zostały w wyroku z dnia 4 listopada 2008 r. Były to zaś przede wszystkim oceny faktów, które posłużyły do sformułowania ocen prawnych. Należy także zauważyć, że co do zasadniczej oceny, iż projekt powoda jest utworem ocena wyrażona w wyroku z dnia 4 listopada 2008 r. nie uległa zmianie. Zgromadzony materiał dowodowy pozwolił zaś na dodatkowe ustalenie, że zapożyczenia z utworu powoda nie dotyczą elementów tego utworu chronionych prawem autorskim, ale sprowadzają się do oparcia utworu pozwanej na tej samej idei. Jak wynika z art. 1 ust. 2¹ pr. aut. ochroną przewidzianą w prawie autorskim nie są objęte same idee.

Nie zasługuje na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 386 § 4 k.p.c. Zarzut nierozpoznania istoty sprawy byłby uzasadniony tylko w razie, gdyby zasadne okazały się zarzuty skarżącego, że pozwany opracował utwór powoda i dokonał w nim zmian bez uzyskania na to jego zgody. Skoro zaś pozwany jedynie oparł swój utwór na tej samej idei, co powód to brak podstaw, aby zarzucać sądowi, że nie zajmował się problemem zgody na korzystanie przez pozwanego z utworu powoda, gdyż o takim korzystaniu w ogóle nie może być mowy.

Mając na względzie, że zarzuty zawarte w skardze kasacyjnej okazały się nieuzasadnione Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c., orzekł jak w sentencji.

jw

eb